

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії
Східноєвропейського
національного університету
імені Лесі Українки

проф. А. В. Цьось

„ 7” *квітня* 2020 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»,
ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 – «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ» (освітня програма – «Фінанси і кредит»)

для вступників, яким надане таке право відповідно до
Правил прийому до Східноєвропейського національного університету імені
Лесі Українки в 2020 році

Пояснювальна записка

Програма співбесіди орієнтована на вступників на основі освітнього ступеня «бакалавр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», яким надане таке право відповідно до Правил прийому до Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в 2020 році, для здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма – «Фінанси і кредит»).

На співбесіду виносяться питання з таких навчальних дисциплін: «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Гроші і кредит», «Банківська система», «Бюджетна система», «Податкова система», «Фінансовий ринок» та «Страхування».

Виходячи з комплексного підходу до складання вступного випробування зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси і кредит») для здобуття освітнього рівня «магістр» абітурієнт повинен знати:

- з курсу „Фінанси” – сутність та функції фінансів, фінансові системи, фінансова політика і фінансовий механізм, фінанси підприємницьких структур, державні фінанси, бюджет і бюджетна система, доходи і видатки державного бюджету, податки і податкова система, фонди фінансових ресурсів цільового призначення, місцеві фінанси, державний кредит і державний борг, страхування і страховий ринок, фінансовий ринок, міжнародні фінанси;

- з курсу „Фінанси підприємств” – основи фінансової діяльності суб’єктів підприємництва, особливості фінансування суб’єктів підприємництва різних форм організації бізнесу, фінансові ресурси суб’єктів підприємництва, формування власного капіталу підприємства, фінанси акціонерних товариств та підприємств малого бізнесу, внутрішні джерела фінансування підприємства, доходи і фінансові результати суб’єктів господарювання, дивідендна політика підприємства, оцінка фінансового

стану та вартості суб'єктів підприємництва, фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів, фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства, фінансове інвестування підприємства, грошові кошти та організація розрахунків підприємств, управління грошовими потоками суб'єктів підприємництва, оцінювання вартості підприємства, фінансова звітність суб'єктів господарювання та оцінка фінансового стану підприємства, фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин, фінансовий контролінг на підприємстві;

- з курсу „Гроші і кредит” – сутність і функції грошей, грошовий обіг і грошові потоки, грошовий ринок, грошові системи, інфляція та грошові реформи, валютний ринок і валютні системи, кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм, кредит у ринковій економіці, фінансові посередники грошового ринку, центральні банки, комерційні банки, міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною;

- з курсу „Банківська система” – гроші та грошовий обіг, банківська система, роль НБУ в банківській системі, комерційні банки, загальна характеристика банківських операцій та послуг, пасивні операції банків, організація банками готівкового обігу, форми безготівкових розрахунків, кредит та кредитні операції банків, операції банків з цінними паперами, валютні операції та операції банків з обслуговування ЗЕД, послуги КБ;

- з курсу „Бюджетна система” – бюджетна система України та її бюджетний устрій, сутність і призначення бюджету України, загальні основи функціонування місцевих бюджетів, фінансове забезпечення соціальних гарантій населення, організація фінансів і фінансування в галузях соціальної сфери, фінансове забезпечення і фінансування розвитку освіти, науки і культури, фінансове забезпечення витрат на охорону здоров'я, фізичну культуру і туризм, особливості фінансування оборони, правоохоронних органів та органів державного управління, видатки на розвиток економіки, державні цільові фонди, державний кредит та державний борг України;

- з курсу „Податкова система” – сутність і види податків, податкова система і податкова політика, податок на додану вартість, акцизний збір, мито, податок на прибуток підприємств, фіксований сільськогосподарський податок, податок з доходів фізичних осіб, система оподаткування суб’єктів малого підприємництва, плата за ресурси та послуги, державна податкова служба України, податковий менеджмент, ухилення від податків та перекладання податків, податкова політика в системі державного регулювання економіки;

- з курсу „Фінансовий ринок” – основи функціонування фінансових ринків, основні фінансові інструменти, ринок похідних фінансових інструментів, ризик і дохід, оцінювання фінансових активів, фінансові інститути;

- з курсу „Страховання” – страхові послуги і особливості їх реалізації, порядок укладання та ведення страхової угоди, страхування життя та пенсій, страхування від нещасних випадків, медичне страхування, страхування підприємницьких ризиків, сільськогосподарське страхування, страхування технічних ризиків, страхування фінансово-кредитних ризиків, автотранспортне страхування, морське страхування, авіаційне і космічне страхування.

Критерії оцінювання знань вступників

Вступні випробування відбуваються у формі співбесіди.

Результат співбесіди:

«Рекомендовано» - вступник знає теоретичний матеріал, повністю відповідає на поставлені питання, вільно володіє понятійно-категоріальним апаратом, дає відповіді на додаткові запитання;

«Не рекомендовано» - вступник не знає матеріал, не дає відповіді на поставлені питання.

Список літератури

1. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року. - К.: Атіка, 2001.- 80 с.
2. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні"// Урядовий кур'єр. - 1997.-14 червня.
3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 26 червня 1996.- К.: Право. - 1996.- 42 с.
4. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посібник/ За заг. ред Базилевича В.Д.,- К.: Атака. - 2002. - С.103.
5. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник.- К.: Вища школа, 1997.- 383 с.
6. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник К.: ЦНЛ,-2004 - 544 с.
7. Гушта О.В. Порядок формування та використання коштів місцевих бюджетів // Фінанси України. - № 1. - 2005. - С.10-18.
8. Деркач М.І., Гордєєва Л.П. Бюджет і бюджетний процес в Україні.- Дніпропетровськ: Пороги, 2001.- 257с.
9. Економічна демократія та розвиток місцевого самоврядування в Україні: Зб.наук.ст. / За ред. Жаліла Я.А.- К.: НІСД. - 2003.-С.29.
10. Єпіфанов А.О. Бюджет і фінансова політика України. - К.: Наукова думка, 2002.- 301с.
11. Жемеренко Є.В. Особливості міжбюджетних відносин в Україні на сучасному етапі//Актуальні проблеми економіки.-2004.-№6(36).-С.24-29.
12. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України.: Київ, 2000 р.
13. Кондрашова-Діденко В., Слухай С. Міжбюджетні відносини в Україні: стан, суперечності і перспективи розвитку// Банківська справа. - 2004.- №1.-С.76-87.
14. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України.-К.: Знання, КОО, 2000.
15. Луніна І.І. Місцеві бюджети України: пошук нових підходів до проведення реформ // Економіка України.-2002.-№3. - С.31-40.
16. Мельник П.В. Проблема формування місцевих бюджетів і податкова політика держави //Фінанси України.-2003.-№6.-С. 101-103.
17. Огонь Ц.І. Формування доходів місцевих бюджетів в контексті міжбюджетного регулювання//Актуальні проблеми економіки. - 2003.- №11.-С.62-78.
18. Опарін В.М., Малько В.І. Бюджетна система. - К.: КНЕУ, - 2002.-С-230.
19. Пабат М.Г. Про окремі аспекти формування доходної частини бюджетів місцевого та регіонального самоврядування //Фінанси України.-2003.-№10. - С.11-14.
20. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. - К.: НІОС, 2002. - 173с.
21. Павлюк К.В. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини //Фінанси України. - 2002.- 6.- с 25-32.
22. Пепа Т.В., Фащевська О.М. Регіональний розвиток та проблеми його бюджетного забезпечення // НУ „Острозька академія”. - Наукові записки. - Вип. 7.- Ч. 1.- Острог, 2005. - С. 151.
23. Пасічник Ю.В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні: Монографія. - Донецьк: ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2005. - 642 с.
24. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси. Навч. посібник. -К.: ЦУЛ.-2002.- 300 с
25. Програмно-цільовий метод формування бюджету. Навчальний посібник / З.В.Перун, О.І. Романюк, Н.Н. Товста, Л.П. Літвінцева, С. Лідс, І.В. Ряшенцева. — К.: Унісерв, 2002. — 132 с.
26. Рибак В.В. Проблеми формування доходних джерел місцевих бюджетів //Економіка України.-2004. №10.-С.29-3 8.
27. Слухай С.В. Прямі бюджетні трансферти в системі міжбюджетних відносин

- //Фінанси України.-2003.-№12. - С22-32.
28. Слухай С.В. Становлення системи фінансового вирівнювання //Фінанси України.-2004.-№11.-С. 15-25.
  29. Старостенко Н.В. Розподіл фінансових ресурсів між рівнями влади // Фінанси України. – 2004. – № 6.– С.38-40.
  30. Фільштейн Л.М. Фінанси України : Навчальний посібник. - Кіровоград: Державне Центрально-Українське видавництво, 1999.-164с.
  31. Фурдичко Л.Є., Гайдис Н.М. Міжбюджетні відносини в Україні в сучасних умовах// Регіональна економіка. - 2004.-№2.-С.225-229.
  32. Чирка Д.М. Напрямки збалансування місцевих бюджетів. //Фінанси України. - 2004.- №1.- С 22-25.
  33. Швець В. Про принципи удосконалення системи міжбюджетних відносин в Україні //Економіка України.-2005.-№3.-С.32-35.
  34. Ширкевич Н.А. Местные бюджеты. - М.: Финансы и статистика, -2000- 112с.
  35. Юрій СІ. Вишкіл студії "Фінанси" - Тернопіль: Карт-бланш, 2002.-357с.
  36. Фінансова діяльність підприємства: Підручник / О.Бандурка, М. Кооробов, П.Орлов, К.Петрова. – К.: Либідь, 1998. – 286с.
  37. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-е вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 460с.
  38. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554с.
  39. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360с.
  40. Павлов В.І., Пилипенко І.І., Кривов'язнюк Цінні папери в Україні: Навчальний посібник.– Видання 2-ге, доп. - К.: Кондор, 2004. – 400 с.
  41. Мендрул О.Г., Павленко І.А. Фондовий ринок: операції з цінними паперами: Навч. посібник. Вид. 2 – ге. Допов. Та перероб. – К.: КНЕУ. 2000.- 156 с.
  42. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Цінні папери. Фондовий ринок: Термінологічний словник. Вид. 2-е, виправл. і доповнене. – Львів: Бак, 2000.- 168 с.
  43. Мельник В.А. Ринок цінних паперів. Довідник керівника підприємства. Спеціальний випуск. – К.: А.Л.Д., ВІРА – Р, 1998.- 560 с.
  44. Клименко В.В. Особливості формування фондового ринку України// Реформування фінансово-кредитної системи і стимулювання економічного зростання : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Тези доповідей (30-31 травня 2003 р.) / Відп. ред. Р.А. Слав'юк, Луцьк – С.131-132.
  45. Пальчевич Г.Т., Подплетній В.В. Ринок цінних паперів: Навч. посібник. – Кіровоград: ТОВ ПВЦ „Мавік”, 2002.- 238 с.
  46. Найман Э, Вальчишен А., Головин В. Оранжевый стероид // Бизнес. – 2005. – № 1-2 января - С 45.
  47. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Цінні папери. Фондовий ринок: Термінологічний словник. Вид. 2-е . виправлене та доповнене. – Львів: Бак, 2000. – 168 с.
  48. Гринева В.М, Коюда В.О., Лепейко Т.И. Фінанси підприємств Харків: Изд. ХДЕУ, 2001. – 169с.

**Орієнтовний перелік питань для співбесіди
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»)
для здобуття освітнього ступеня «Магістр»**

1. Банківська система: принципи побудови, цілі, механізм функціонування.
2. Основні функції Національного банку України як центрального банку країни.
3. Регулювання Національним банком України валютних операцій.
4. Види комерційних банків, їх операції та функції.
5. Порядок відкриття/закриття рахунків в банку.
6. Процес банківського кредитування.
7. Сутність, форми та види банківських кредитів.
8. Порядок формування депозитних ресурсів банку.
9. Процент за кредит. Чинники, що впливають на розмір процентної ставки за кредитними операціями.
10. Фінансова стійкість комерційного банку та методи формування резервів для покриття можливих втрат від активних операцій.
11. Витрати підприємства як основа формування ціни.
12. Грошові фонди та фінансові ресурси підприємства.
13. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання без створення юридичної особи.
14. Характеристика та склад грошових надходжень до підприємства.
15. Формування прибутку підприємства. Порядок розподілу і використання прибутку.
16. Сутність, склад і структура оборотних активів.
17. Визначення потреби в оборотних активах для підприємства.
18. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства.
19. Показники стану та ефективності використання основних засобів.
20. Знос і амортизація основних засобів.
21. Методи оцінки фінансового стану підприємства та його інформаційне забезпечення.
22. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
23. Аналіз динаміки і структури активів балансу.
24. Аналіз звіту про фінансові результати підприємства.
25. Аналіз показників ділової активності підприємства.
26. Сутність і методи обчислення рентабельності.
27. Управління грошовими потоками на підприємстві.
28. Суть, форми та механізм санації підприємства.
29. Порядок оголошення підприємства банкрутом.
30. Сутність і класифікація інвестицій.
31. Суть і види фінансових інвестицій.
32. Фінансова оцінка ефективності фінансування інвестицій у цінні папери.
33. Капітальні вкладення та джерела їх фінансування.
34. Структура власного капіталу акціонерних товариств.
35. Емісійна політика акціонерного товариства.
36. Порядок формування статутного капіталу акціонерних товариств.
37. Розрахунок дивідендів за акціями акціонерного товариства.
38. Бюджетна система і бюджетний устрій.

39. Бюджетна класифікація. Класифікація доходів та видатків бюджетів.
40. Етапи бюджетного процесу. Бюджетний календар.
41. Міжбюджетні трансферти, їх види та порядок надання.
42. Методи бюджетного планування. Шляхи удосконалення бюджетного планування.
43. Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами та видатками.
44. Роль Міністерства фінансів України у сфері регулювання бюджетних відносин.
45. Характеристика фінансового ринку. Структура фінансового ринку.
46. Характеристика суб'єктів та об'єктів фінансового ринку.
47. Обіг цінних паперів. Організаційно-правові засади функціонування фондових бірж.
48. Управління державним боргом та його обслуговування.
49. Проблема зовнішньої заборгованості. Шляхи її вирішення в Україні та в зарубіжних країнах.
50. Платіжні системи та переказ грошей в Україні.
51. Суть та функції фінансів.
52. Гроші та фінанси, їх взаємозв'язок.
53. Структура фінансової системи держави. Принципи побудови та завдання фінансових систем.
54. Фінансовий механізм реалізації фінансової політики.
55. Фінансові ресурси, їх склад і динаміка. Проблема оцінки доходів, що створюються в тіньовій економіці.
56. Баланс фінансових ресурсів держави. Шляхи збільшення фінансових ресурсів держави.
57. Економічна суть, характерні ознаки та призначення податків.
58. Класифікація та основні види податків.
59. Функції податків та принципи оподаткування.
60. Податок на прибуток та порядок його справляння в Україні та у зарубіжних країнах.
61. Механізм оподаткування податком на додану вартість в сучасних умовах.
62. Місцеві податки і збори як джерело формування доходів місцевих бюджетів.
63. Непряме оподаткування підприємств та існуючі тут проблеми.
64. Економічна необхідність, суть та значення страхування. Функції та принципи страхування.
65. Класифікація страхування за видами та формами. Ринок страхових послуг та його структура.
66. Недержавні пенсійні фонди, проблеми їх функціонування в Україні.
67. Зміст та значення планування та прогнозування діяльності підприємства.
68. Характеристика фінансового бюджетування підприємства.
69. Зміст і значення оперативного фінансового плану підприємства.
70. Зміст поточного фінансового плану підприємства та порядок його складання.
71. Особливості фінансової діяльності малого бізнесу.
72. Касові операції і організація контролю за дотриманням касової дисципліни.
73. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика.
74. Сутність основних засобів та їх відтворення.
75. Основні види фінансової звітності акціонерного товариства.
76. Платіжна дисципліна: наслідки порушення та способи зміцнення.

77. Кредитування підприємств через відкриття кредитних ліній міжнародними валютно-кредитними організаціями.
78. Банки та їх функції.
79. Комерційні банки та їх класифікація.
80. Поняття та сутність інфляції. Шляхи її подолання в Україні.
81. Грошова реформа та методи її проведення.
82. Види грошових систем та їх еволюція.
83. Сутність та види грошових систем.
84. Характеристика і структура грошового обороту.
85. Функції грошей. Форми грошей та їх еволюція.
86. Сутність грошей. Вартість грошей. Гроші як капітал.
87. Функції та форми грошей. Основні типи грошових систем.
88. Грошовий оборот, грошова маса, грошові агрегати.
89. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей.
90. Емісія грошей та грошово-кредитний мультиплікатор.
91. Грошовий ринок та його структура.
92. Формування попиту та пропозиції на гроші.
93. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.
94. Грошові реформи та їх види.
95. Валютний ринок та види операцій на валютному ринку.
96. Валютні системи, валютна політика та особливості формування валютної системи України.
97. Необхідність, суть та структура кредиту.
98. Характеристика основних видів, форм та функцій кредиту.
99. Структура фінансового ринку. Характеристика основних учасників фінансового ринку.

Голова фахової атестаційної комісії

проф. Л.Г. Ліпич

Відповідальний секретар

доц. А.М. Слащук